

סיכום תחקיר אירוע נפילתו
של רס"ל יוחאי פוראת ז"ל במחסום
צומת "המשטרה הבריטית"
ביום 03.03.02

לידי משפחת רס"ל יוחאי פוראת ז"ל

סיכום תחקיר אירוע נפילתו של רס"ל יוחאי פוראת ז"ל במחסום צומת "המשטרה

הבריטית" ביום 3.3.02

לעיון משפחת רס"ל יוחאי פוראת ז"ל

1. כללי:

- א. בתאריך 3.3.02, יום א', בשעה 06:38 לערך, אירוע פיגוע ירי צליפה ע"י מחבל בודד, בצומת "המשטרה הבריטית" שבמרחב בנימין.
- ב. בעקבות ההתקפה, נהרגו קצין וחמישה חיילים מפלחה"ן מילואים 8709, קצין מגדוד 890 ושלושה אזרחים. בנוסף, נפצעו 2 אזרחים ו- 4 חיילים.
- ג. רס"ל יוחאי פוראת ז"ל נהרג במהלך ההתקפה, בעת מילוי תפקידו.

2. היערכות הכוחות ופעילותם בימים שקדמו לאירוע:

- א. בעקבות אירוע הירי במחסום סורדא ביום 15.2.02, ואירוע הירי במחסום עין עריק ביום 20.2.02, העביר מח"ט בנימין הנחיות לכוחות הפועלים במרחב, ובין היתר קבע כי:
  - (1) יש לאסור תנועת פלסטינים בצירים.
  - (2) יש למקם תצפיות שולטות בצירים בעין עריק ובסורדא.
  - (3) יש להגביר את כמות שקי הפק"ל בעמדות.
  - (4) כל מג"ד בגזרתו יבחן וימליץ איזו משימה יש להפעיל כמשימה נייחת ואיזו כסטטית.
  - (5) יש לבצע מסדרי כוננות לפני כל משימה.
  - (6) יש להבטיח מיגון אישי מלא בעת פעילות מבצעית.
- ב. ביום 28.2.02, יום ה', קיבל הכוח אחריות על מחסום "המשטרה הבריטית". הכוח מנה מ"מ, 2 מש"קים ו- 9 חיילים, וזאת לאחר קבלת החלטת המ"פ על תגבור הכוח בארבעה לוחמים נוספים, כך שימצאו במקום 12 לוחמים ולא 8.

ג. בבוקר יום ו', 1.3.02, לאחר קבלת התראה על אפשרות לביצוע פיגוע במרחב החטיבה, נעשו הפעולות הבאות לשם אבטחת המוצב:

- 1) מאבטח/תצפיתן עלה לשמירה בשעה 10:06 לערך.
- 2) נעשו עבודות למיגון המוצב: נקבעו בטונדות, הוצבו גדרות תיל (תלתליות), הועמדו שקי פק"ל ונפרסו רשתות עלים.
- 3) בשעה 11:00 לערך יצא כוח למשימה של תצפית וסיור ממזרח למוצב. הסיור נמשך כ-3 שעות.
- 4) הסמג"ד ערך תרגול של כניסת רכב מפגע למוצב.
- 5) הועברה דרישה להצבת מוקשי תאורה, ועמדת 'קסנון' (זרקור) על הגג.

ד. ביום שבת, 2.3.02, נעשו פעולות נוספות לאבטחת המוצב:

- 1) מאבטח/תצפיתן פריפריאלי עלה לשמירה בשעה 10:06 לערך.
- 2) המ"מ תרגל אירוע של ירי צלף למוצב מכיוון מזרח, וכן אירוע תקיפה מדרום.
- 3) כוח יצא למשימת תצפית וסיור נוספת ממזרח למוצב. יצויין כי הן ביום ו' והן ביום שבת זוהתה תנועה של רועי צאן ממזרח למוצב, והם גורשו ע"י הכוחות שסיירו באזור.

ה. בשעות הערב של יום שבת, התקבלה התראה נוספת על אפשרות לתקיפת מחסום בגיזרה, ולאור כך העביר המח"ט הנחיות נוספות לכוחות, ובין היתר, הורה על:

- 1) הוצאת "פעילות חיצונית" בכל מוצב.
- 2) תגבור הכוחות בצירים.
- 3) שינוי מיידי בכל כוח של לפחות מרכיב אחד בפעילות.
- 4) ביצוע שימוש נרחב בתאורות.

1. בעקבות ההתראה האמורה, פועלים הכוחות במחסום לאבטחת המוצב, ובין היתר, נוקטים בצעדים הבאים:
  - 1) כוח יוצא למשימת תצפית וסיור, הפעם ברכס השולט ממערב למוצב. הסיור נמשך כשעתיים וחצי.
  - 2) הסמג"ד מתדרך את כלל המוצבים באזור באפשרות של תקיפת מחסום.
  - 3) הכוח במוצב עושה שימוש בירי של פצצות תאורה.
  - 4) מוסיפים חייל להגנת המוצב בלילה.
2. ההתראות האמורות היו התראות כלליות בדבר תקיפת מחסום כלשהו, ולא התקבלה התראה ספציפית לגבי תקיפת מחסום "המשטרה הבריטית".

3. השתלשלות האירועים:

- א. חרף הפעולות המתוארות לעיל, ככל הנראה, בלילה שבין שבת לראשון, בתאריך 3.3.02, בשעות החשיכה, הצליח מחבל (צלף) להתמקם על רכס המצוי מערבית למחסום צומת "המשטרה הבריטית", במקום השולט על המחסום וסביבתו. ככל הנראה, ברשותו של המחבל היה רובה צלפים בריחי בקוטר 7.62 מ"מ.
- ב. באותה עת, במחסום, היו פרוסים חיילי פלחה"ן 8709 בצורה הבאה: המש"ק, רס"ל כפיר וייס ז"ל, התמקם בעמדה המרכזית כשברשותו רובה A-3. עליו הורכב אמצעי לראיית לילה. רס"ל רוני בהר, והמש"ק, רס"ל גד ערן ז"ל, עמדו ליד הבטונדות הדרומיות של המחסום. רס"ל אבי עזרא ז"ל פיטרל במרחב המבנה ובעמדה פריפריאלית. כל החיילים נעו כשנשקיהם טעונים. עם עלות השחר, ככל הנראה, ירד החייל החמישי, אשר תיגבר את חיילי המחסום, ממשמרת. ארבעה חיילים נוספים מהפלחה"ן, אשר שימשו ככיתת כוננות, ישנו כשמדיהם ונעליהם עליהם.
- ג. בשעה 06:38 לערך, פתח המחבל באש לעבר חיילי המחסום ולעבר כלי רכב אזרחיים שעברו במחסום.
- ד. רס"ל גד ערן ז"ל צעק שנפגע בצוואר, ירה שלושה כדורים, ונפל. רס"ל רוני בהר תפס מחסה, ירה לכיוון מזרח, ונפגע מקליע בידו השמאלית.

- ה. רס"ל כפיר וייס ז"ל דיווח בקשר לפלוגה על אירוע הירי ועל שני נפגעים, ותוך כדי כך נפגע מכדור בלסתו. הוא הספיק לירות כדור אחד, לפחות.
- ו. רס"ל אבי עזרא ז"ל נמצא ירוי בין המוצב למחסום. רס"ל רוני בהר זחל לעברו על מנת להגיש לו עזרה, ומשהבין כי רס"ל עזרא ז"ל נהרג, חזר לתפוס מחסה מאחורי הבטונדות.
- ז. חיילי הפלחה"ן הנוספים, אשר ישנו אותה עת במבנה, התעוררו מן הירי. המ"מ, סגן דיויד דמלין ז"ל, רץ לבוש אפוד ובלי קסדה לכיוון פתח המוצב, ותוך כדי ריצתו, נפגע מכדור בגב ימני ונהרג.
- ח. רס"ל אבי סבג זחל לעבר סגן דיויד דמלין ז"ל על מנת להגיש לו עזרה, ניסה לגרור אותו לאחור, אולם משהבין שסגן דיויד דמלין ז"ל נהרג, חזר למבנה. החובש, רס"ל יוחאי פוראת ז"ל, יצא באיגוף מדרום למבנה, נורה ע"י המחבל, ונהרג מפגיעת כדור. שאר החיילים שנמצאו במבנה, פתחו באש לעבר הרכס השולט ממזרח.
- ט. גי"פ סיור הגיע מכיוון צפון. מפקד הגי"פ, רס"ל רפאל לוי ז"ל, הבין כי בשלב זה הסתיים אירוע הירי, ועצר מול הכניסה למוצב. משפרק רס"ל לוי ז"ל מהגי"פ, ללא קסדה וללא שכפ"ץ קרמי, נורה ונפגע מכדור בחזהו.
- י. שני החיילים שישבו בגי"פ מאחור, פתחו את דלתותיו האחוריות והשיבו באש לעבר הרכס המערבי. הגי"פ ספג מספר פגיעות נוספות, והחיילים סגרו את הדלתות ונשארו בתוכו.
- יא. בשלב זה, הגיע רכב אזרחי מסוג "סיטרואן", נהוג בידי האזרח, דידי יצחק ז"ל מהיישוב עלי, ונעצר במרכז המחסום. דידי יצחק ז"ל נורה אף הוא ע"י המחבל, ונמצא הרוג מחוץ לרכב.
- יב. רכב אזרחי נוסף ובו שישה אזרחים, נכנס למרכז המחסום ונורה גם הוא. בעקבות הירי נהרגו שני אזרחים נוספים, ואדים בלאגולה ז"ל וסרגיי ביאטרוב ז"ל.
- יג. רכב שלישי שנכנס למרכז המחסום עצר, נהג הרכב פרק, תפס מחסה בעמדה המרכזית ולא נפגע.
- יד. סרן אריאל חובב ז"ל, מפקד פלוגה בבסיס האימונים של הצנחנים, עצר את רכבו בצידו הצפוני של המחסום, פרק מהרכב, נורה ע"י המחבל, ונהרג מפגיעת כדור בחזהו.

- טו. אביגדור שץ, ששמש בתפקיד קצין ביטחון מועצת מטה בנימין, הגיע למקום האירוע במסגרת תפקידו, פרק מרכבו, נפגע מכדור בגבו, ונפצע באורח קשה.
- טז. סגן מפקד גדוד 77, קיבל את הדיווח על האירוע בהיותו במפקדת הגדוד. תוך כדי תנועתו למקום האירוע, יצר קשר עם חיילי המחסום והבין שהירי התבצע מכיוון מערב. כמו כן, הבין שישנם נפגעים רבים, והורה לקצין המבצעים בגדוד להזניק מסוק לפינוי הנפגעים, וכן להזעיק את הפלוגה הפרושה מדרום לגזרת הגדוד.
- יז. הסמג"ד נכנס למחסום תחת ירי, והעמיד את הגיי"פ כשחזיתו פונה לכיוון מערב על מנת להשיב בירי לעבר מקור האש, ולטפל בנפגעים. במקביל, כרו לכלל הכוחות הנמצאים במחסום, כי הירי מתבצע מכיוון מערב.
- יח. החובש וקשר המפקד אשר היו עם הסמג"ד, ירדו מהגיי"פ והתחילו לטפל בנפגעים. במהלך הטיפול, נפגע החובש מכדור שחדר את זרועו, נכנס תחת בית השחי וגרם לחתך בבטנו. למרות פציעתו, המשיך החובש לטפל בפצועים.
- יט. מ"פ מחטיבת הצנחנים הגיע עם כוח תגבורת נוסף מדרום למחסום. חובש הכוח טיפל באביגדור שץ, בעוד שאר הכוח המשיך להתקדם ונשא את רס"ל רפאל לוי ז"ל, אשר נפגע, כאמור, אל מאחורי מחסות.
- כ. המ"פ הגזרתי קיבל את הדיווח על האירוע בהיותו בצומת "תפוח". תוך כדי תנועה לזירת האירוע, הזעיק המ"פ אמבולנס אזרחי באמצעות רבש"צ היישוב שילה. עם הגיעו לזירת האירוע, פרק וחבר לסמג"ד.
- כא. מ"פ מהקומנדו הימי, שנטל חלק במעצרים שבוצעו ב'מזרעת א-שרקיייה', נקלע לזירת האירוע, עצר את רכבו בחלקו הצפוני של המחסום, ולאחר שהבין שהירי מתבצע ממערב, חבר וסייע לסמג"ד.
- כב. הסמג"ד פקד להתארגן להסתערות באיגוף ימני. במקביל, הורה מ"פ הקומנדו הימי למ"פ הצנחנים לחדול את הירי מכיוון המחסום בעת ההסתערות.
- כג. במקביל להתארגנות לקראת ההסתערות, הכניס הסמג"ד את האמבולנס הגדודי למחסום, באופן שיחצוץ בין הירי שהתבצע ממערב, לכלי רכב האזרחיים ממזרח לכביש. החובשים באמבולנס פרקו וביצעו סריקות לאיתור פצועים.
- כד. הסמג"ד, קשר המג"ד ומ"פ הקומנדו הימי, יצאו להסתערות באיגוף ימני. לאחר ההסתערות, המתין הכוח למ"פ הצנחנים, ביחד עם כוח נוסף, לצורך המשך סריקות ברכס המערבי.

כה. כוח של לוחמים וגששים, בפיקוד סמח"ט בנימין, הצטרף לסריקות בשעה 07:27 לערך, ומצא את נקודת המרבץ של המחבל בשעה 08:22 לערך. בנקודה זו נמצא רובה צלפים ישן ומפורק וכ- 30 תרמילים. עם מציאת נקודת המרבץ, המשיך הכוח בסריקות תוך הליכה במסלול העקבות, שהובילו לכיוון הכפר גילגיליה הנמצא בגוש 'ערורה'.

כו. אירוע הירי נמשך כ- 15-20 דקות לערך.

4. הטיפול הרפואי:

א. מהתחקיר עולה, כי יוחאי ז"ל, נפגע מחדירת קליע לבית החזה דרך חלקה העליון של זרועו השמאלית אשר יצא מחלקו הימני של בית החזה.
ב. כוחות הרפואה שנטלו חלק בטיפול בנפגעים כללו את רופא הקומנדו הימי, צוות רפואי של גדוד 77 ושארבו פראמדיק, צוות רפואי של גדוד "חלמיש", ניידת טיפול נמרץ ואמבולנס של הישוב עופרה, אט"ן הישוב פסגות, אמבולנס הישוב מעלה לבונה, אמבולנס הישוב שילה ואמבולנס הישוב עטרת.

ג. עיקרי השתלשלות הטיפול הרפואי:

- 1) בשעה 06:50 לערך, הגיע אמבולנס מד"א לנקודת האירוע.
- 2) בשעה 06:55 לערך, הגיע צוות רפואה של גדוד 77 לאירוע.
- 3) פראמדיק גדוד 77 כוון ע"י סגן מפקד הגדוד להיכנס עם האמבולנס למרכז הגזרה. הפראמדיק הנחה את החובשים להתחיל בטיפול, ותוך כדי כך זוהו ארבעה הרוגים (כפיר וייס, יוחאי פוראת, דיויד דמלין ואבי עזרא זיכרוןם לברכה).
- 4) רופא הקומנדו הימי טיפל בסרן אריאל חובב ז"ל, אשר היה פצוע באופן אנוש, ואליו חבר פראמדיק מד"א. בהמשך, סקר הפראמדיק את הנפגעים, זיהה 7 הרוגים, וחבר לטיפול באזרח, דידי יצחק ז"ל.
- 5) אמבולנס הישוב עופרה, בהגיעו למקום האירוע, זיהה כי רס"ל יוחאי פוראת ז"ל נהרג. לאחר מכן, פינה את האזרח, אביגדור שץ, לבית חולים.
- 6) אט"ן פסגות טיפל ברס"ל רוני בהר אשר נפצע, ולאחר מכן חבר לקרפ"ח בנימין, אשר ניהל את פינויים של שלושת הפצועים שנותרו. לאחר קביעת מותם של ההרוגים, הגיע קרפ"ח בנימין למנחת המסוקים על מנת לפקח על פינויים המוסק של הפצועים באירוע.

7) מר"פ מרכז סיכס כי למרות התנאים האובייקטיביים הקשים, ניתן טיפול ופינוי רפואי טוב ומהיר. כמו כן, עקב אופי הפגיעה קבע כי יוחאי ז"ל נפטר במקום.

5. ליקויים העולים מהתחקיר:

תקלות:

א. תיק המוצב החטיבתי הגדיר במפורש את סוגיית איוש עמדת ההגנה ההיקפית למשך 24 שעות ביממה. התיק שונה ע"י מפקד הגדוד, מבלי לקבל אישור חטיבתי, כך שהעמדה בוטלה בשעות הלילה ונותרה בשעות היום.

ב. לא בוצע נוהל מעבר מלילה ליום, במוכנות הכוח ובהתאמת האמצעים. הכוונה לכך שגם לפי תוכנית המג"ד צריך היה המאבטח ההיקפי לעלות לשמירה בשעות הבוקר (כפי שנעשה ביום ו' וביום שבת בשעה 10: 6 לערך). לא ברור האם בעת האירוע (38: 6 לערך) נמצא מאבטח כאמור. מהתחקיר עולה כי יתכן שאחד החיילים שנפגעו באירוע אמור היה לשמש בתפקיד זה.

ג. הפריקה מגייפ הסיור בוצעה ללא ניסיון לאתר את מקורות הירי, וזאת בניגוד לתרגולת הנלמדת באימון לקראת לחימה.

שגיאות:

א. הכוח במחסום לא שינה מאפיין מרכזי בפעילות המחסום, למרות שנוסף חייל. במצב בו יש חמישה חיילים במשמרת, צריך היה, בכל מקרה, להחזיר את העמדה ההיקפית, שתפקידה לשלוט על כל מרחב המחסום.

ב. קודם לאירוע בוצעו שתי הערכות מצב חטיבתיות בדבר האיומים השונים בגזרה בהן הוחלט לפרק מספר מחסומים ולהפכם לניידים, אך לא לפרק את מחסום "המשטרה הבריטית". הגם שמפקד אוגדת איו"ש החליט שלא לפרק את המחסום, סיכס הרמטכ"ל כי לדעתו, המחסום לא היה צריך להיות במקום בו היה. מיקום המחסום, לצד האיומים שנשקפו לו והיכולת להגן עליו, היו אמורים להוביל למסקנה בדבר הורדתו עוד קודם לאירוע הירי. בראיית הרמטכ"ל, היה מקום להפוך את המחסום לנייד.

6. עיקרי המסקנות והלקחים בעקבות תחקיר האירוע:

מסקנות:

- א. הכוח הבין היטב את האיום על המחסום, כולל איום הצליפה.
- ב. תהליך לימוד המשימות ע"י הכוח וכניסתו למחסום - היה תקין.
- ג. תהליך העברת ההתראה המודיעינית והורדת ההנחיות הברורות לשטח היה תקין.
- ד. תפקוד ששת החיילים שנשארו במבנה, וכן החיילים שנשארו בגייפ הסיור, לא היה כמצופה. החיילים לא גילו מידה נאותה ונדרשת של חתירה למגע עם האויב.
- ה. החלטת המ"פ לתגבר את המחסום עד לכדי 12 חיילים (במקום 8 חיילים, כפי שמופיע בתיק המחסום החטיבתי) הייתה נכונה.

לקחים:

- א. יש לבצע פריקה במהלך אירוע ירי, רק לאחר ניסיון לאתר את מקורות הירי.
- ב. יש לשלב פעילות ניידת עם פעילות נייחת, כך שפעילות במחסום תלווה גם בתנועה לאורך הרכסים. בין היתר, יש לבצע פעילות מוסווית לאורך הרכסים תוך תגבור כ"א בהתאם במשימה.
- ג. חשיבות העמדה ההיקפית הינה עליונה. אין לבצע פעילות ללא עמדה כאמור הממוקמת בתא שטח נפרד.
- ד. יש לשפר את מוכנות מעבר הכוחות בין פעילות המתבצעת במהלך היום, לפעילות המתבצעת במהלך הלילה.
- ה. במצב בו נמשכת הלחימה, כל מאחז צבאי חייב להתמקם בעמדה שלטת וכל נושא נשק חייב לחתור למגע לפני הטיפול בנפגעים.

ו. מתחקור האירוע עלה כי קיים מחסור באמצעי תאורה, כאשר בחטמ"ר בנימין היה רק 'קסנון' אחד אשר הופעל על גבי "אביר" בכל הגזרה. יש להקצות זרקורי 'קסנון' בכמות הנדרשת לחטיבות ולמוצביהן.

ז. יש לקיים כוח עתודה חטיבתי להפעלה באירועים מסוג זה.

7. סיכום:

א. בתאריך 3.3.02, בשעות הבוקר המוקדמות, אירע פיגוע ירי בצומת "המשטרה הבריטית", במהלכו ירה מחבל (צלף), אשר התמקם על רכס בסמוך למחסום "המשטרה הבריטית", בחיילים ובאזרחים. כתוצאה מהירי נהרגו שני קצינים וחמישה חיילים וכן שלושה אזרחים. כמו כן נפצעו ארבעה חיילים ושני אזרחים.

ב. הערכת המצב אשר בוצעה בחטיבה טרם האירוע, חייבה ריבוי מחסומים, כחלק מתפיסה מבצעית של פריסת כוחות נרחבת על פני השטח. כלקח מתקיפת המחסומים, נדרש צה"ל לכינוס כוחותיו לתוך מוצבים עם רמת הגנה הולמת, והוצאת הכוחות מהם לפעילות מבצעית בתצורה ניידת.

ג. מצוקות כוח האדם, הציבו את החטיבה במציאות בעייתית, מכיוון שהיקף הכוחות מוגבל (מציאות של "שמיכה קטנה").

ד. בסיכומו לאירוע, ציין אלוף פיקוד המרכז, כי מדובר באירוע כואב עם תוצאות קשות. האלוף הדגיש, כי פעילות ההטעיה צריכה להשלים את הפעילות המבצעית, וכי ברמת המפקדים ניתן לקיים פעולות הטעיה רבות. החתירה למגע, כך ציין, היא המפתח לפגיעה במחבלים. האלוף הביע את הערכתו לפלחה"ן 8709 ולגדוד 77, וציין כי המחלקה בפיקודו של סגן דיויד דמלין ז"ל פעלה בצורה טובה.

מפקדת פיקוד המרכז
א ג ס

פברואר 2003

- בלמ"ס -

ה. הרמטכ"ל, בסיכומו, ציין כי מדובר באירוע קשה מאוד. עוד ציין הרמטכ"ל, כבעיה, את העובדה שהחיילים לא איתרו את מקור האש. לדעת הרמטכ"ל, העדר הזיהוי והקושי באיתורו, היו הגורם לכך שתגובת החיילים במחסום לא הביאה לסיום האירוע. עם זאת התרשם הרמטכ"ל, כי הכוח במחסום פעל והגיב לירי שבוצע עליו.

מפקדיו של רס"ל יוחאי פוראת ז"ל מסרו כי היה חובש מצטיין, מסור לתפקידו, בעל כישורי מנהיגות, תושייה ורמה אישית גבוהה. רס"ל יוחאי פוראת ז"ל נפל בקרב מול אויב. יהי זכרו ברוך!

גל הירש, קצין אל"מ
קצין אג"מ פקמ"ז